

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Національний університет «Острозька академія»

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Київський університет імені Бориса Грінченка

АКТУАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ СУСПІЛЬНИХ НАУК

Матеріали

X Всеукраїнської наукової конференції

(м. Умань, 28 березня 2024 р.)

Умань

Візаві

2024

УДК 303.4(06)

A43

Головний редактор:

Бержанір А. Л., кандидат соціологічних наук, доцент, виконувач обов'язків завідувача кафедри соціальних і правових дисциплін Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Редакційна колегія:

Балановський Я. М., кандидат політичних наук, доцент кафедри соціальних і правових дисциплін Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Пархета В. І., доктор філософії, старший викладач кафедри соціальних і правових дисциплін Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

*Рекомендовано до друку вченою радою історичного факультету
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 12 від 27 березня 2024 р.)*

Актуальні дослідження суспільних наук : матеріали X Всеукр. наук.
A43 конф. (м. Умань, 28 берез. 2024 р.) / МОН України, Уманський держ. пед.
ун-т імені Павла Тичини, Черкаський нац. ун-т
імені Богдана Хмельницького [та ін.] ; [голов. ред. А. Л. Бержанір ;
редкол.: Я. М. Балановський, В. І. Пархета]. – Умань : Візаві, 2024. –
348 с.

Збірник містить тези доповідей учасників X Всеукраїнської наукової конференції «Актуальні дослідження суспільних наук», яка відбулася 28 березня 2024 р. на базі історичного факультету Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Матеріали відображають результати досліджень науково-педагогічних працівників, учених, працівників органів державної влади, здобувачів вищої освіти з актуальних проблем суспільних наук та аналізу соціально-політичної і духовно-ідеологічної сфер життєдіяльності держави.

УДК 303.4(06)

© Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини, 2024

Пастухова Я. В. ОСОБЛИВОСТІ УТРИМАННЯ ОФІЦЕРСЬКОГО КОРПУСУ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ У НІМЕЦЬКОМУ ПОЛОНІ У РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.....	244
Перерва В. С. ЧЕРКАСЬКИЙ СТАРТ КИЇВСЬКОГО ПРОТОІЄРЕЯ О. МИКИТИ ДУБНИЦЬКОГО.....	248
Присяжнюк Ю. А. ІВАН СИДОРОВИЧ ІЖАКЕВИЧ – ВИДАТНА ОСОБИСТІТЬ В ІСТОРИЇ КИЇВСЬКОГО ІКОНОПИСУ.....	252
Священко З. В. «СТАНОВА ТЕОРІЯ» О. СТАМБОЛІЙСЬКОГО ЯК РІЗНОВИД ІДЕОЛОГІЇ АГРАРИЗМУ.....	256
Скрипник О. М. ПРОЦЕС НАБУТТЯ УКРАЇНОЮ СТАТУСУ КРАЇНИ-КАНДИДАТА НА ВСТУП ДО ЄС.....	261
Страшко Є. М., Чаленко А. В. СТАНОВЛЕННЯ ЖІНОЧОЇ ОСВІТИ В НІЖИНСЬКІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ У РОЗВОЇ 20–30-Х РР. ХХ СТ.....	265
Трусько Б. О. ВАХМАНИ: ПРОБЛЕМАТИКА ВИВЧЕННЯ НАЦИСТСЬКИХ ЗЛОЧИНЦІВ.....	270
Чорний І. О. МЕРЕЖА СУХОПУТНИХ ШЛЯХІВ ВОЛИНСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ 1880-Х РОКІВ (ЗА ЗВІТАМИ ГУБЕРНАТОРА).....	274
Швидун М. В. ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА УКРАЇНСЬКОЇ РСР 1985–1991 РР.: ПОШУК НОВИХ ПІДХОДІВ.....	278
Шлапай М. А. ОБКЛАДИНКИ АМЕРИКАНСЬКОГО ЖУРНАЛУ VOGUE ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ОБРАЗУ «НОВОЇ ЖІНКИ» ПРОТЯГОМ 1920–Х РОКІВ.....	281
Яковлєв В. М. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПЕРШОГО ПОКАЗОВОГО СУДУ НАД НАЦИСТСЬКИМИ ВОЄННИМИ ЗЛОЧИНЦЯМИ У М. ХАРКІВ (15–18 ГРУДНЯ 1943 Р.).....	285

5. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОЗНАВСТВА

Безплатня Л. О. ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ПРИРОДНО- ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ.....	290
Бержанір І. А. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ВИТРАТ.....	293

ефективних шляхів урегулювання суспільних відносин, до уточнення сутності понять та правових категорій, визначення їх особливостей тощо.

Список використаних джерел:

1. Казанчук І. Д. Уточнення поняття і змісту адміністративно-правової охорони навколишнього середовища. *Право і безпека*. 2012. №5(47). С. 72 – 78.

2. Єршова В. С. До розуміння сутності адміністративно-правової охорони навколишнього природного середовища в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. Вип. 1. Т. 2. С. 122 – 123.

Бержанір І. А.,

кандидат економічних наук, доцент,
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ВИТРАТ

Система бухгалтерського обліку і аудиту не може існувати ефективно без належного регуляторного забезпечення, яке перебуває у процесі постійних змін, що зумовлено політичними, економічними, інтеграційними, соціальними та іншими чинниками.

У сучасних умовах господарювання законодавство є динамічним, тому необхідно проводити систематичний аналіз положень нормативних актів, що регулюють облік та аудит витрат на підприємствах (табл. 1).

Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку розглядають на чотирьох рівнях: законодавчому, нормативному, методичному та організаційно-адміністративному [1].

Трансформація нормативної бази полягає, насамперед, у пристосуванні системи бухгалтерського обліку та аудиту до міжнародних стандартів. Актуальним завданням є адаптація вітчизняного законодавства до міжнародних норм. Як зазначають

вчені, можливості зближення бухгалтерської практики країн, що належать до різних моделей бухгалтерського обліку, залежать від того, який тип регулювання домінує в національній моделі бухгалтерського обліку. Вони виділяють три основні типи такого регулювання: законодавче регулювання, регулювання на рівні державних органів та регулювання на рівні професійних організацій [2].

Таблиця 1

Нормативні документи з питань обліку та аудиту витрат підприємства

№ з/п	Документ	Короткий зміст	Використання в обліковому процесі
1.	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Основні принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві. Первинні облікові документи та реєстри бухгалтерського обліку. Загальні вимоги до фінансової звітності.	Регламентує організацію обліку витрат та відображення результатів обліку у фінансовій звітності.
2.	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»	Засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності.	Для організації обліку операцій, пов'язаних з витратами підприємства.
3.	Податковий кодекс України	Перелік платників податку. Ставка податку, правила ведення податкового обліку. Зарахування податку до бюджету. Відповідальність платників податку.	Для перевірки правильності визначення витрат підприємства в грошовій, матеріальній та нематеріальній формах.
4.	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Визначаються мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів.	Правильність визнання витрат, контроль порядку їх відображення у фінансовій звітності, а також для їх економічної характеристики.

Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» зазначено, що публічні акціонерні товариства, інші підприємства, які складають суспільний інтерес зобов'язані використовувати Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та Міжнародні стандарти фінансової звітності для складання фінансової звітності, інші підприємства самостійно обирають концептуальну основу для складання фінансової звітності [3]. Міжнародні стандарти фінансової звітності та Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку

є нормативними документами, у яких визначаються загальні правила складання фінансової звітності та порядок відображення інформації про об'єкти бухгалтерського обліку у фінансовій звітності підприємства.

Обов'язкове застосування Міжнародних стандартів аудиту передбачає забезпечення: високого рівня впевненості у якості аудиторських послуг; високий імідж професії аудитора; взаємозв'язок між окремими елементами та процесами аудиторського циклу; вирішення суперечок між аудиторами та замовниками їх послуг, встановлення рівня відповідальності аудиторів; розуміння користувачами аудиторської інформації процесу аудиту [4].

Важливою складовою міжнародного права є Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО), які мають рекомендаційний характер і були розроблені для гармонізації стандартів бухгалтерського обліку та облікової політики, що застосовуються в різних країнах, а також для досягнення можливості порівняння результатів різних підприємств.

На рівні підприємства бухгалтерський облік регламентується внутрішніми нормативними документами: Наказом про облікову політику, Положенням про бухгалтерську службу та іншими. Внутрішні нормативні документи не можуть суперечити державним нормативним документам з регулювання бухгалтерського обліку.

Отже, питання нормативного регулювання бухгалтерського обліку та аудиту витрат є актуальним у зв'язку з постійним вдосконаленням та запровадженням нових норм законодавства. Інтеграція України до Європейського Союзу вимагає стандартизації законодавства, включаючи облік та аудит витрат, що важливо для прийняття необхідних управлінських рішень керівництвом суб'єкта господарювання.

Список використаних джерел:

1. Лисенко А. М. Система нормативно-правового регулювання обліку та аудиту загальновиробничих витрат підприємства. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2015. № 27. С. 234–245.

2. Бержанір І. А. Витрати підприємства: сутність та особливості управління в сучасних умовах. *Sustainable Socio-Economic Development Journal*. 2023. № 1(1). С. 35–41. URL: [https://doi.org/10.31499/2786-7838.ssedj.2023.1\(1\).35-41](https://doi.org/10.31499/2786-7838.ssedj.2023.1(1).35-41) (дата звернення: 5.03.2024).

3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 20.02.2024) (дата звернення: 6.03.2024).

4. Бержанір І. А. Організація і методика аудиту : навч. посіб. для закладів вищої освіти / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань : Візаві, 2021. 326 с.

Геєць І. В.,

кандидат юридичних наук, доцент
Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЩОДО ПРАВА НА ОСВІТУ

У міжнародному форматі термін «освіта» вживається у процесуальному значенні як «система засобів», а для позначення освітньої мети і результату використовується термін «навчання». Так, у МСКО (Міжнародна стандартна класифікація освіти, схвалена ЮНЕСКО у 1997 році) під терміном «освіта» розуміється будь-яка цілеспрямована та систематична діяльність, що переслідує мету задоволення навчальних потреб, а також «організована комунікація, яка має наступність та переслідує мету навчання» [1, с. 11].

При цьому «навчання» чи «научуваність» («learning» – англійською) визначається як «будь-яке покращення у поведінці, інформованості, знаннях, розумінні, поглядах, цінностях або навичках», комунікація – як «відносини між двома та більше особами, пов'язані з передачею інформації: думок, ідей, знань, стратегій тощо. Комунікація може бути вербальною чи